

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 lit, za inostranstvo 31-50 lit.

Cek. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.549 za inserate

SLOVENEK

SEPTEMBER-1943

28
TOREK

Schwere feindliche Verluste bei Salerno

Erfolglose sowjetische Angriffe am Kubanbrückenkopf und im mittleren Frontabschnitt — Die Sowjets waren bei Versuchen Dnjeper zu überschreiten aufgerieben

Aus dem Führer-Hauptquartier, 27. September. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Kubanbrückenkopf blieben örtliche Angriffe der Sowjets erfolglos. Erneut hinter der Front gelangte feindliche Gruppen wurden aufgerieben.

Südostwärts Saporoschje griff der Feind mit starken von Schlachtfliegern unterstützten Infanterie- und Panzerkräften an. Wo die Sowjets an einigen Stellen örtliche Einbrüche erzielen konnten, wurden diese abgeriegelt. Wichtige eigene Gegenangriffe verliefen erfolgreich. Dabei vernichtete eine Panzerdivision durch Vorstöße gegen den Bereitstellungsraum der Sowjets 11 Panzer und 62 Geschütze. Die schweren Kämpfe sind noch im Gange.

Vom Dnjeperknie bis zur Pripietmündung versuchte der Feind gestern wieder den Dnjeper zu überschreiten. Die meisten in der Dunkelheit gelangten Kampfgruppen wurden durch sofort einsetzende Gegenstöße vernichtet, zurückgeworfen oder auf engsten Raum zusammengedrängt.

Im mittleren Frontabschnitt dauern die Abwehrkämpfe an den bisherigen Schwerpunkten mit unverminderter Stärke an. Die Sowjets, die hier zum Teile neue Kräfte herangeführt hatten, erlitten in den harten Kämpfen hohe Verluste.

An der übrigen Ostfront verlief der Tag im Allgemeinen ruhig.

An der süditalienischen Front führte der Feind im Gebirge nordwestlich und südwestlich Salerno zahlreiche örtliche Angriffe, die jedoch unter schweren feindlichen Verlusten scheiterten. Im Ostgebiet haben sich unsere Truppen nach Zerstörung der Verkehrseinrichtungen und ungehindert vom Feinde auf neue Stellungen abgesetzt.

Kampf- und Sturzkampfflugzeuge beschädigten im Ägäischen Meer zwei Zerstörer schwer, versenkten ein Handelschiff und setzten einen zweiten grossen Frachter in Brand.

Einzelne feindliche Störflugzeuge warfen in der vergangenen Nacht einige Bomben auf westdeutsches Gebiet. Es entstand nur geringer Schaden.

Obletnica trojne zveze

Berlin, 27. sept. »Völkischer Beobachter« objavila ob tretji obletnici trojnega pakta daljši članek, v katerem piše med drugim:

»Takrat je nemški Reich v prvem letu vojne zlomil odpor v Evropi. Italija je bila takrat šele par tednov v vojni, Japonska pa še izven vojne. Sklenitev pakta je predstavljala tedaj v prvi vrsti svarilo imperialističnim silam, predvsem pa svarilo na naslov Washingtona, da vodi nadaljnje prikrito sodelovanje v vojni neizogibno do konflikta z vsemi tremi mladimi narodi. Danes, tri leta pozneje, so fronte končno razčiščene in zavzete postojanke za končno zmago. Kakor so plukotacije in boljševizem v tem silnem spopadu našli pot drug do drugega, kar spadata skupaj, prav tako tudi trojni pakt ni običajen diplomatski instrument, nego simboličen okvir

za vse narode in države, ki hočejo po novi poti.

Berlin, 27. sept. Za obletnico trojne zveze bodo nočjo v ponedeljek ob 19.30 govorili po radiu zunanji minister nemškega rajha von Ribbentrop, Duce kot zunanji minister fašistične republikanske vlade in japonski zunanji minister Šigemitsu. Vse nemške radijske postaje bodo te govore prenašale.

Berlin, 27. sept. »Deutsche Diplomatische Korrespondenz« piše, da je pogodba o trojni zvezi temelji novega reda v Evropi in v Vzhodni Aziji. Ta pogodba poročuje vzhodni obstoj in ima v sebi vse pogoje za red in gospodarski dvig ljudstev. Clankar zaključuje svoje misli z ugotovitvijo, da tretja obletnica pogodbe ne potrebuje proslav, ker pada v okvir resnih vojaških dogodkov. Pač pa je pogodba dokaz, da je politika trojne zveze krenila na pot, ki so jo dogodki potrdili.

Roosevelt hoče uničiti Evropo

-cp- Zagreb, 27. sept. Hrvatski zunanji minister dr. Mile Budak je dal zastopniku nemškega poročevalskega urada izjavo, v kateri je pokazal, kako Roosevelt oznanja duha upora proti dostojnosti in morali, proti zvestobi in čutu dolžnosti, proti marljivosti in poštenosti, proti ljubezni do rodne hiše, ognjišča in domovine, da, proti najosnovnejšim človečanskim zakonom. Roosevelt se bori proti Evropi in njenim narodom. On hoče uničiti evropsko kulturo, izročiti evropske narode judovski nadoblasti in zaslužiti evropsko gospodarstvo. Narodni socialisti pa so — je naglasil dr. Bu-

dak — takoj, ko so prišli, zagotovili red in pravičnost, popravili stoletno krivico in dajejo še danes nečloveške krvave žrtve za ohranitev evropske kulture.

»Narodni socialisti so največji prijatelji hrvatskega ljudstva.« je naglasil dr. Budak. Hrvati ljubijo Nemce in spoštujejo Führerja, kateremu so dolžni največje hvala. Hrvati bodo storili vse, da bodo s koreninami vred iztrebili duha upora, ki je zlasti zaradi izdajstva Badoglieve klike nastal tu in tam na Hrvatskem, kjer ga podpirajo skoraj izključno tuje roditelji.

GRAVI PERDITE SOVIETICHE

Contrattacchi tedeschi con successo sul fronte del Nipiro — Infiltrazioni locali nemiche arginate

Dal Quartier generale del Führer, 27 settembre. Il Comando supremo tedesco comunica:

Attacchi locali dei sovietici sulla testa di ponte del Cuban non ebbero risultato. Gruppi nemici sbarcati dietro il fronte furono completamente annientati.

A sud-est di Saporoschje il nemico attaccava con ingenti forze di fanteria e con forze corazzate appoggiate dall'aviazione di combattimento. Tutte le infiltrazioni sovietiche in singoli punti locali furono arginate. I nostri poderosi contrattacchi avevano successo. Una nostra divisione motorizzata penetrando nelle posizioni di partenza dei sovietici distruggeva 11 carri armati e 72 cannoni. Accaniti combattimenti sono tuttora in corso.

Dal gomito del Nipiro allo sbocco del Pripiet il nemico tentava teri nuovamente di oltrepassare il Nipiro. Gruppi di combattimento, sbarcati in gran parte nell'oscurità con repentini contrattacchi venivano annientati, respinti o circoscritti in angustissimo spazio.

Nel settore centrale del fronte combattimenti di difesa perdurano con non minore violenza nei punti di gravitazione. I sovietici, che avevano parzialmente qui trasportato nuove forze, subivano gravi perdite in duri combattimenti.

Sul resto del fronte orientale la giornata trascorreva in generale tranquilla.

Sul fronte meridionale italiano, sulle montagne, a nord-ovest e a sud-ovest di Salerno il nemico eseguiva numerosi attacchi locali che fallivano con grandi perdite per il nemico. Nelle regioni orientali le nostre truppe, indisturbate dal nemico, si ritiravano su nuove posizioni dopo aver distrutto impianti di comunicazioni.

Aerei di combattimento e in pectata danneggiavano gravemente nell'Egeo due cacciatorpediniere, affondavano una nave mercantile e incendiavano un grande vapore di trasporto.

Singoli aerei nemici di disturbo gettavano poche bombe la notte scorsa sul territorio occidentale del Reich, causando soltanto piccoli danni.

Delovna služba v Italiji

Rim, 26. sept. Fašistična nacionalna vlada je razširila obvezno delovno službo na vse letnike od 1910 do 1925.

V ponedeljek 4. oktobra uvedba normalnega časa

-cp- Berlin, 27. sept. Ministrski odbor za državno obrambo je sklenil, da se bo za zimo 1943-44 spet uvedel normalni čas.

Prehod iz poletnega na normalni čas bo v ponedeljek, dne 4. oktobra 1943 ob treh zjutraj. Ob tem času bodo kazalci vseh ur pomankljivi za eno uro nazaj.

3. IV. 1944 ob dveh zjutraj bo spet uveden poletni čas.

Nemške čete in Vatikan

-cp- Berlin, 27. sept. Zadnje dni se sovražna agitacija s svojimi prostaškimi izmišljotinami o grozodejstvih stalno trudi z razširjanjem cele poplave laži, češ da so nemške čete kršile pravice vaticanske države. Samo ob sebi je umevno, da so te pravice, ki so bile objavljene tudi v nevtralnem tisku, brez vsake podlage. Tudi »Osservatore Romano«, uradno vaticansko glasilo, je to govorice izrecno zanikal ter pri tem ugotovil, da nemške čete niso nikjer prekršile spoštovanemu določene demarkacijske črte.

Spori med zavezniki so le periferni

Berlin, 25. sept. DNB. Na vprašanje, če se da sklepati iz nekaterih znakov, kakor na primer zadnji čas iz izjav angleškega zunanjega ministra, na skalete odnosov med Angloamerikanci in Sovjeti, izjavljajo na Wilhelmstrasse, da so prej ko slej mnenja, da gre pri tem le za manjša obrobna neskladja, dočim pa obstoja popolno soglasje v bistvenih stvareh, kakor na primer v tem, da Angloamerikanci Sovjetom priznavajo nadoblast v Evropi.

Naročajte roman »Ivanhoe«!

Težke sovražne izgube pri Salerno

Brezuspešni sovjetski napadi v kubanjskem predmostju in na srednjem odseku — Sovjeti so bili uničeni pri poskusu prekorati Dnjeper

Iz Führerjevega glavnega štaba, 27. septembra. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na kubanjskem predmostju so bili krajevni napadi Sovjetov brezuspešni. Sovražne skupine, ki so se ponovno izkrcale za bojno črto, so bile popolnoma uničene.

Jugovzhodno od Zaporozhja je sovražnik napadel s močnimi pehotnimi in oklepnimi silami in podpora bojnih letalcev. Kjer koli so Sovjeti na posameznih mestih lahko dosegli krajevne vdore, so bili zaželeni. Siloviti lastni protinapadi so potekali uspešno. Pri tem je uničena ena oklepna divizija s tankom v lahkiščni prostor Sovjetov 11 oklepnih voz in 62 topov. Hudi boji še trajajo.

Od kolena Dnjepra do zaliva Pripietja je skušal sovražnik včeraj spet prekorati Dnjeper. Bojne skupine, ki so večinoma pristale v temi, so bile s takojšnjimi protisunkmi uničene, vržene nazaj ali pa stisnjene na najtesnejši prostor.

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča trajajo obrambni boji na dosedanjih težiščih z nezmanjšano silo dalje. Sovjeti, ki so tukaj deloma privlekli nove čete, so imeli v hudih bojih visoke izgube.

Na ostalem vzhodnem bojišču je potekal dan v splošnem mirno.

Na južnitalijanskem bojišču je sovražnik v gorah severozah. in jugozah. od Salerno izvedel številne krajevne napade, ki pa so se izjalovili ob hudih sovražnikovih izgubah. V vzhodnih predelih so se naše čete po uničenju prometnih naprav in nemotenosti od sovražnika odmaknile na nove postojanke.

Bojna in strmoglavlva letala so hudo poškodovala v Egejskem morju 2 rusilca, potopila eno trgovsko ladjo ter zalagala drug velik prevoznik.

Posamezna sovražna vznemirjevalna letala so preteklo noč odvrkla nekaj bomb na zahodno nemško ozemlje. Na stala je samo neznatna škoda.

Težko orožje pomaga grenadirjem

-cp- Berlin, 27. sept. Južno od Ladoškega jezera so prenehali večdnevni siloviti boji. Bilo je le še nekaj krajevnega vojskovanja. Pred nekaj dnevi, ko so boljševiki napadali višinske postojanke pri Sinjavinu, se je bitka silno razvnela, vendar pa so se Sovjeti zaradi velikih izgub ter uničenja mnogih tankov morali umakniti na prejšnje postojanke ter prenehati z napadi. Nemškim grenadirjem je pri obrambnih bojih zelo pomagalo težko orožje. Težko orožje je moglo izpolniti svojo nalogo, ker so bili topniški opazovalci na zelo sprednjih postojankah. Tako je posadka neke nemške baterije v jasni noči ob luninem svitu uničila več dobro zakrinkanih betonskih bunkerjev ter sovražnih sil, ki so se v kritju teh bunkerjev pripravljale za napad. Težko topništvo je uničilo sovražnika, čeprav je bilo tudi samo izpostavljeno nasprotnemu ognju.

Najbolj pa je težko topništvo razbremenilo grenadirje pri tankovskih napadih dne 18. septembra, ko mu je topničarski opazovalec, ki je bil sredji sovražnega ognja, dal tako točne podatke, da je naravnost pogodilo tri velike sovjetske tanke.

Prvi je bil neki »T 34«. Boljševiki so

ga uporabljali za opazovališče. Obležal je z uničeno gosencico. Že druga granata ga je raztrgala. Neki drugi sovjetski tank je obtičal v močvirju. Skušal se je rešiti in na pomoč mu je prišel še tretji tank. Po nekaj strelih sta bila oba zadeta in sta zgorela. Poleg teh treh velikih tankov je težko orožje uničilo še več sovjetskih oklepnih vozil.

Po zlomu velikega napada 18. septembra so se boljševiki naslednje dni omejili na manjše krajevne sunke. Zgodaj zjutraj so se napadale čete spustile v napad na neko pešeno sipino, ki jo je ščitil neki württenbersko-badenski grenadirski oddelček. Ko je straža opazila lahen zvenek in prijatelja povelja, je obvestila posadko v strelskem jarku. Ko so vojaki skočili iz bunkerja, je že prilelela v strelski jarek prva ročna bomba, ki je eksplodirala pred stražarjem ter mu odtrgala polovico desne noge. Navzlic groznim bolečinam je grenadir ostal na svojem mestu in neprestano metal bombe ter prisilil prodirajoče boljševike, da so se morali vreči na tla. Nato so pritekli tovariši ter so po zelo kratkem boju s težkimi strojnimi odbili sovražnika.

Srbija obsoja londonske hujskarije

Belgrad, 27. sept. DNB. Božidar Pečič, tiskovni ataše pri biv. angleškem poslanstvu v Belgradu je naslovil nekaj ostrih besed proti jugoslovanskim emigrantskim politikom. Imenoval jih je »vsevedne nadmodrijane, ki so osramotili Jugoslavijo in izrecno poudaril, da meni s tem izključno vse dosedanje člane jugoslovanskega emigrantskega odbora. Ti ljudje danes nikogar več ne predstavljajo. Pečič je rekel dobeedno takole: »London se danes zanima le še za Titove partizane. Tito je znani vodja boljševiških tolpa na nekdanjem jugoslovanskem ozemlju. London je pustil na cedilu jugoslovansko emigrantsko klico kot so Mihajlovič, Slobodan Jovanović in Trifunović. To dejstvo označuje belgradsko »Novo Vreme« za brosrbskemu zamorcu, ki je storil svojo dolžnost. List se nato obrača na prijatelje Anglije ter pravi, kako eo nekoč lord Amery, lord Clivdell in londonski radio v nebo povzdigovali jugoslovanske begunce, toda to ploskanje je trajalo le tako dolgo, dokler se jugoslovanska tragedija ni končala. Ko so begunci prispeli v London, so jih že z začudenjem spraševali, zakaj je bil odpor Jugoslovancov tako kratak. Ko so pozneje iznašli begunci »jugoslovansko armado v domovini in se je začel blesteti polkovnik Draža Mihajlovič, ki je bil imenovan za brigadnega ter armadnega generala, načelnika glavnega štaba in nazadnje vojnega ministra, se je Srbija spet dvignila na borzi s človeškim mesom. London je odobral in ploskal, ko

se je ljudstvo začelo dušiti v lastni krvi.

Le po prizadevanju generala Nedića in njegovih sodelavcev se je povrnil red in mir v deželo. London in Moskva sta postala nezadovoljna in begunske delnice so doživele katastrofalni poraz na judovskih begunskih borzah. Kot prvi je padel Simović v pozabo. Del protiboljševske skupine se je za kratek čas še rešil. Moskva se je pritoževala nad »jugoslovansko reakcionarno vladco ter hvalila Hrvate Krnjevića, Košutića in Jukića, ki so zlomili vrat svojim srbskim tovarišem. Ko pa Srbi na vse londonske klice niso hoteli kot Culakfari v smrt za Angleže, je prišlo do končnega poloma emigrantske vlade.

»Novo Vreme« nato našteva, da je Anglija Srbijo često izdala. Anglija je delala Srbiji velike težave že na dunajskem kongresu pri srbskih osvobodilnih borbah proti Turkom. Prva izdaja pa datira iz leta 1915, ko ni bilo obljubljenega angleške pomoči in se je morala srbska armada tragično umakniti skozi Albanijo. Druga izdaja iz leta 1941 je še vsem v spominu, ko so puščiti zaman pričakovali angleška letala. Tretjč je izdala Anglija Srbe poleti 1941, ko jih je ščevala na gverileško vojno proti Nemčiji. Sedanja četrt izdaja pa je zadela še kralja Petra II., ko so Angleži vrgli od sebe Jugoslovijo in s tem tudi Srbijo kot nepomembno darilo. Na koncu se list sprašuje, kdo je agent tujcev, kdo je plačevalec tujcev in izdajalec ter kdo rodoljub. Dejstva sama so najboljši odgovor na to vprašanje.

Anglija koplje sama sebi grob

-cp- Bukarešta, 27. sept. »V času, ko naj bi bila Evropa izročena boljševizmu in ko naj se sama z lastno močjo brani ne le proti boljševizmu, ampak tudi proti angleško-ameriskemu napadu, je pokazal Churchill, da je orodje zločinske judovsko-komunistične svetovne zarote«, piše »Porunca Vremii«. »Nikdar v zgodovini, piše list nadalje, ni bila Anglija tako nujno kakor danes poklicana k solidarnosti z evropsko celino, kajti groznja, ki preži na Evropo, prav tako grozi angleškimi otokom. Ako bi Churchill omogočil zmago boljševizmu, naj se dobro zaveda, da bi boljševiška zmaga bila istočasno nagrobni spomenik za angleški imperij. Nihče ne more v primeru boljševiške zmage izgubiti več kakor Angleži. In kljub temu stoji Anglija v tej borbi proti komunistični svetovni revoluciji ter proti judovski svetovni nadvladi na strani svojih krvnikov.«

»Actuine« pa ugotavlja, da se angleška politika vedno bolj podreja sovjetskim željam, kar je pokazal Churchill s tem, da je pritegnil Sovjete k sodelovanju pri urejanju sredozemskih vprašanj.

Ugled nemške vojske je trden

-cp- Madrid, 27. sept. List »Prensa« sodi, da se nemško vodstvo pri izvaenju operacij na vzhodnem bojišču prav nič ne ozira na prestiž, ker je prestiž nemške vojske v svetu tako zasidran in trden, da tudi zaradi takasnih ukrepov v Sovjetski Rusiji prav nič ne trpi. Ta španski list predvsem naglašja suvereni mir, s katerim nemško ljudstvo sprejema nekatere vojaške ukrepe ter ugotavlja, da bo ogromno delo, ki ga danes opravlja Nemčija, nekega dne rodilo sadove.

Velik odziv za vstop

v domobranske vrste

Zlasti mladina se navdušeno prijavlja v službo domovine

Ljubljana, 27. septembra.

Slovenska domobranska legija je na pohodu. Slovensko ljudstvo je razumelo klic poveljstva Slovenske domobranske legije in v teh dveh dneh se je prijavilo pri poveljstvu že izredno mnogo slovensko zavednih rodoljubov, ki so pripravljeni stopiti v slovensko obrambno organizacijo. Kljub komunistični propagandi, ki hoče tudi tej organizaciji pripisati neko strankarsko poslanstvo, se je že v soboto prijavilo zelo mnogo mož in fantov. Razveseljivo je, da se posebno prijavlja mladina. Tudi v nedeljo, zlasti pa v ponedeljek se je prijavilo izredno mnogo prostovoljcev. Komisija, ki ima opravila z vpisovanjem, je na posebno željo vpisala v Legijo tudi mnogo fantov, ki še niso dopolnili 18 let. Prijavljajo se tudi številni akademiki in srednješolska mladina.

Da se organizacija popolneje izvede, je bilo sklenjeno, da se bodo danes pričele skupinske prijave. Tako bodo prišle na poveljstvo na Ambrožev trg skupine iz posameznih organiziranih predelov mesta in se prijavile skupno.

Pa tudi iz dežele prihajajo poročila o postopnem toda organiziranem prijavljanju prostovoljcev. Pri Kostanjevici je že nastopila skupina 240 brambovcev-omladincev, ki so že začeli z vojaškimi vajami, da bodo tako lahko čimprej nastopili v službi svojega naroda. Pa tudi iz Vrhnike, Borovnice in drugih krajev nam poročajo o prijavljanju domobrancev k oboroženim skupinam že organiziranih domobrancev.

Javnost bo tudi zanimalo dejstvo, da prihaja iz osrčja Dolenjske vedno več kmečkih fantov, ki so jih hoteli komunistični voditelji prisilno mobilizirati ter jih poslati v prve vrste, da bi se jih tako čimprej iznebili. Ti fantje se v velikem številu prijavljajo pri edinih legije. Mnogi so se kar z orožjem pridružili našim oboroženim skupinam ter pomagajo delati red mirnim, toda strogo pravičnim četam legije, katere edino in glavno poslanstvo je in bo, čuvati našo zemljo in naše domove pred komunističnimi skupinami, ki so v dveh letih sicer prikrile, toga tesnega sodelovanja z Badoglievo vojsko rušili vse naše najsvetejše, požigali naše domove ter pripravljali pot revoluciji. Mednarodni zločinci so se na naših tleh združili, da skupno uničijo vse, kar nam je vsem Slovincem sveto: naše domove, naše cerkve in kulturne spomenike, zlasti pa naše delovno in pošteno kmečko ljudstvo.

Slovenska domobranska legija je na pohodu! Slovenski fantje in moške stopajo skupaj in se zgrinjajo v močne vrste odločnih bojevnikov za dom in vero. V skupnosti je moč, zato nastopimo vsi enotno — v boji proti komunizmu — največjemu in najstrašnejšemu sovražniku slovenskega naroda!

Obvezna prijava aktivnih vojaških oseb bivše jugoslovanske vojske in mornarice ter orožništva

Vsi aktivni častniki, vojaški uradniki, orožniki in podčastniki se morajo javiti, in sicer:

1. Častniki in vojaški uradniki dne 29. septembra t. l. v času od 8—12 in od 14.30—17.30;

2. aktivni podčastniki, orožniki in godbeniki pa dne 30. septembra t. l. v času od 8—12 in od 14.30—17.30 na vojaškem uradu Pokrajinske uprave, Poljanska cesta 2. Kot dokument je treba prinesiti s seboj osebno izkaznico. Upravičeni zaradi bolezni so samo oni, ki predložijo zdravniško spričevalo po legitimirani osebi.

Japonci sestrelili 55 letal

Tokio, 27. sept. Ameriška letala so hotela izvesti napad na otok Kulabanjo. Pri tem pa so Japonci sestrelili 55 ameriških letal.

Ameriški častnik ukradel dragoceno sliko

-cp- Rim, 27. sept. Kakor je sporočil radio narodne fašistovske vlade, so zalotili nekega ameriškega častnika pete armade, ki je bil ujet v bojih pri Salernu, z dragoceno zvito sliko. Priznal je, da je to sliko ukradel v Palermu v stolnici. — Kakšna je torej razlika med angloskupim in boljševiškim taborom, ki se skupno bori proti Evropi? Boljševiki cerkve požigajo in jih onečaščaajo, Amerikanci pa jih plenijo.

Naročajte »Slovenca«!

Enotna cena na ljubljanskem tramvaju

Uprava mestne električne cestne železnice sporoča, da v petek, 1. oktobra, stopi na vožnje na mestni električni cestni železnici v veljavo nova tarifa z enotno ceno po 1 L, da bo vsaka vožnja za eno smer ne glede na daljavo in prestopanje veljala eno lro. Vse enajstave in znižane voznine odpadejo ter bodo odsej vsi potniki brez izjeme plačevali enako voznino. Tudi znižani jutranji in povratni vozni listki od-

padejo. Cena za priljago in pas bo od 1. oktobra dalje znašala 1 lro. Paš pa ostanje v veljavi samo bloki, ki jih prodajajo sprevodniki z 10% popusta, torej 10 kom. voznih listkov po eno lro skupaj za 9 L. Mesečni vozni listki bodo za določeno progo veljali 60 L, za vse proge pa 120 L, dijaški vozni listki bodo veljali 25 L in delavski tedenski vozni listki za po 4 vožnje na dan bodo veljali 8 L.

Koledar

Torek, 28. kimovec: Venceslav, kralj in mučenec; Loba, devica; Evstohija, devica. Sreda, 29. kimovec: Mihael, nadangel; Gudulija, mučenica; Olav, mučenec. Lunina sprememba: 29. kimovec mlad ob 12.29. — Herschel napoveduje nestalno vreme.

Zgodovinski paberki

28. kimovec: 1. 1831. se je rodil v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah Fran Levstik. V gimnazijo je hodil v Ljubljani in bil nekaj let gojence Alojzjevišča. Usodno zanj je bilo, da ni delal mature. Ko je 1. 1855. izstopil zaradi preganjanja ljubljanskih nasprotikov iz olomuškega slemeniškega nemškega vitezkega reda, se je začel zanj 17 letna doba nestalne življenja. V tem času je kot domači učitelj, tajnik tržaške čitalnice, urednik Vilharjevega lista Naprej, tajnik Slovenske Matice, urednik Wolfovega slovensko-nemškega slovarja in se 1. 1870. zatekel na Dunaj k pisatelju Stritarju, ko so ga v domovini ožigosali za narodnega izdajalca. Na Dunaju je pomagal Stritarju pri urejanju Zvona in izdal satirični list Pavilho ter bil urednik pri slovenski izdaji državnega zakonika. Šele 1. 1872. je dobil stalno službo kot skriptor ljubljanske licejske knjižnice. Umrli je v Ljubljani leta 1887. Levstik je v svoji mladosti vplival predvsem kot pesnik in ustvaril slovensko umetniško prozo, moška leta mu pa polnijo boji za poštenje in načelnost in javnem življenju in poskusi, kako bi predramil slovenski knjižni jezik. Bil je vsestranski delavec: pesnik, pripovednik, kritik, urednik, jezikoslovec, politik in prosvetni delavec. Stopil je na čelo novega rodu mladostencev, ki so gledali v njem svojega duševnega voditelja.

Novi grobovi

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zapala gospa Marija Hrovat. Pogreb bo v torek, 28. septembra, ob pol štiri popoldne iz kapele sv. Petra na Zalah na pokopališče k Sv. Križu. † V Ljubljani je umrla gospa Frančiška Zorec. Pogreb bo v torek, 28. t. m. ob 5 popoldne izpred župne cerkve na Viču na tamkajšnje pokopališče. Naj v miru počivata! — Zaljubljen naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Na ljubljanskem vseučilišču je bil diplomiran za rudarskega inženirja g. Vrhovec Jože, po rodu iz Zabukovca pri Celju. Cestitamo! — Poročila sta se v cerkvi Sv. Petra v Ljubljani gđ. Nedeljko Sonja, uradnica, in gospod dr. Comellin Agostino, zdravnik. Obilo sreče.

Šolske vesti

— Na uršulinski gimnaziji je vpisovanje od 1. do 8. oktobra. Bivše učence se vpisujejo pri svojih razrednicah, vse nove pa v ravnateljevi pisarni vsak dan od 8 do 12. S seboj prinese zadnje šolsko spričevalo, krstni list in ev. tudi potrdilo o invalidnosti ali številu otrok v družini. — Vpisovanje na uršulinski dekliški meščanski šoli v Ljubljani bo za leto 1943-44 od 1. do 5. oktobra od 8 do 12 popoldne. — Danes je zadnji dan za vpisovanje v šolski zbor Glasbene Matice. Šolski zbor bo pričel z vajami pod vodstvom ravnatelja Poljaka prve dni meseca oktobra. Pouk je brezplačen, obisk po prijavi in sprejemu na obvestilo. Prijave sprejema pisarna Glasbene Matice.

Še sedem dni

naročniki »Slovenca« in »Domoljuba« lahko naročijo in plačajo po znižani ceni Scottov zgodovinski roman v slikah »IVANHOE« V Ljubljani sprejemamo naročila in vplačila v vezi Ljudske tiskarne in po pooblaščenih akviziterjih.

MOLITEV NA GORI

Vinko Beličič

Novela

Odvila je petrolejko in pokleknila v kotu, medtem ko je on sedel za mizo. Njegov miselni glas se je menjaval z visokim sestrim, molila sta domače, kot molijo po drugih otavskih hišah. Pri Svetem Jakobu kraj vasi so zabrneli zvonovi v pokrajino, ki je ob blivala lahna mesečina. Zvezde so migljale v mrzlih višinah, skrivnostno blišče je dihal z zasneženih dobrih in brežin. Noč je bila polna brnenja. Sveti Janez Krstnik, Sveti Jernej, Sveta Magdalena, Sveti Miklavž, Sveti Janez Evangelist, farni Sveti Peter doli na ravni in stelniki... in tam daleč na severu... da, to je bil Sveti Stefan v Semicu... Skozi mlo svetločno jasno so plavale hvalnice Bogu na višavah in sveti božični mir je prihajal v erca ljudem dobre volje po vesoljnem svetu. Tina in Janko sta odmolila rožni venec. Petrolejka je spet močnejše zagorela. »Zdaj pa pojdem počasi k polnočnici, ko je tako lepa noč, da niti luči ne bo treba,« ji je rekel.

Tina je ostala sama. Kot nekoč mati, tako je zdaj ona pela stare božične pesmi resno in pobožno, kakor da je pri petdesetih in ne pri šest in dvajsetih letih. Luč je gorela vso noč. Soseska Svetega Jakoba je imela na božič mašo v domači podružnici. Dan je bil topel in sončen, v gori je bučal jug — vreme je spominjalo na svečnico. Popoldan je Janko prespal, zvečer pa je stopil k trtjem, ki so uboga in pozabljena čemela v snegu, medtem ko je mlado vino po zidanicah čakalo kupcev. Vedno, kadar se je hotel razvedriti, se je zatekel v gorice, in gledal pokrajino pod sabo... svet otavskih let, čistih sanj in široke ljubezni. Tudi vračal se je vedno pomirjen, kakor bi mu misel govorila, da je na zemlji poleg neprijazne, brezčutne sivine še mnogovrstna lepota nepokvarjenega stvarstva, ki človeka navdaja s pozabo in osrečuje. Praznik Svetega Stefana je padel na soboto, tako da so se vrstili trije svetki. »Na letošnji god bom imel pa same ostanke na mizi,« je šaljivo pri-

Kaj bomo slišali danes v radiu

Dnes, 28. septembra, ob 20.30 bo ljubljanska radijska postaja prenašala koncert Webrove in Wagnerjeve glasbe. Uvodno besedilo je napisal prof. Marjan Lipovšek.

Nemški filmi spet v Ljubljani

Ljubljanski kinematografi so spet pričeli predvajati nemške filme z originalnimi dialogi v nemškem jeziku. S tem je ljubljanskemu občinstvu, ki je bilo vajeno gledati vse filme v originalni verziji, brezdomno ustreženo. Nemška filmska industrija se je v letih razmahov velike nemške države dvignila na stopnjo, tako da uspešno tekmuje z vso svetovno filmsko produkcijo. Občinstvo se bo lahko o tem prepričalo pri filmih, ki bodo v bodoče na sporedu v ljubljanskih kinematografih.

Živilske nakaznice za Italijane

Mestni preskrbovalni urad obvešča vse osebe italijanske narodnosti, da živilskih nakaznic za mesec oktober ne bodo dobili dostavljenih na dom, temveč jih bodo sami prevzeli v uradu v I. nadstropju palače Bata. Zato naj se v Ljubljani bivaajo osebe italijanske narodnosti zglaste v tem uradu med uradnimi urami od ponedeljka, dne 2. t. m. dalje.

Carte annuarie per le persone di nazionalità italiana

L'Ufficio annuario comunale informa tutte le persone di nazionalità italiana che le carte annuarie per il mese di ottobre non saranno loro consegnate a domicilio, ma che dovranno ritirarle le stesse all'ufficio, palazzo »Bata«, piano I. Perciò tutte le persone di nazionalità italiana, abitanti a Lubiana, dovranno presentarsi a questo ufficio nelle ore d'ufficio del 27 corr. m. in poi.

Kako težko je bilo življenje na starih in srednjeveških ladjah, kako strahno so bili kaznovani z obujni mornarji, kako so jih kaznovali in se mnogo silni zanimivega boste lahko brali v drugi »Svetovni knjigi«

LADJE

V knjigi bo čez 200 slik, ki bodo ponazarjale lepo vezano besedo. Naročile se takoj na Svet, da boste dobili za majhen denar lepo in koristno knjigo! Naročila sprejema Ljudska knjižarna in uprava »Sveta« v Kopitarjevi 6.

Z Gorenjskega

Karavanken Bote je v svoji številki z dne 22. septembra začel objavljati Danilo Gregoričev knjigo »Kako se je končala Jugoslavija«.

Polletna slava v otroških dnevnikih »vesti«h. Štirnli otroci, ki so jih doslej oskrbovala otroška dnevna zavetišča, so se od njih poselili in hodijo sedaj v ljudske šole. Od teh priliki so v kamniškem okrožju priredili v vseh otroških vrteh polletno slovesnost in mala poslovljena slavlja, na katera so bili povabljeni starši in tudi drugi prebivalci. Starši so videli, da so se njihovi otroci v otroških vrteh marsikaj naučili, česar se doma ne bi, ker tam nimajo toliko časa, da bi se intenzivno pečali z otroci.

V Kamniku so umrli: Marija Puchshofer s Perovega, Jožefa Dolinšek iz Nevelj, Andrej Vrhovnik iz Turinje, Frančiška Oeppek z Grabna, Lucija Dolinšek iz Podkore, Ivana Pestodnja z Vrhpolja in Peter Pestodnja iz Podgorja.

Zlato poroko sta obhajala v Radovljici 73 letni občinski delavec Lovrenc Tenej in njegova žena Antonija rok. Kapus. V zakonu sta imela slavljenca deset otrok, od katerih jih živi še pet.

Radio Ljubljana

Dnevni spored za 28. september: 8.30 do 9 jutranji pozdrav — od 9 do 9.30 Poročila v nemščini slovenski prekinitev oddaje do 12.30 — od 12.30 do 12.30 Uvod — od 12.30 do 12.30 Poročila v nemščini in slovenski — od 12.30 do 14 »Priključeni napetiv« igra Radijski orkester, vodil dirigent N. M. Sijaneč: Nicolai: Veselo žene windsorske; Scheibel: Zvonček; Delibes: Urah; Pomenek z Delibesom; Dvorak V čeških predilnicah; Komzak: Pesmica in pravljica; Börschell: Straussiana; Leopold: Zlata Praga; Lohar: nemščini od 14.15 do 14.15 Poročila — ob 15 Poročila nemškega vrhovnega poveljstva, prekinitev oddaje do 17 — od 17 do 17.15 Poročila v nemščini in slovenski — od 17.15 do 18 Zabavna glasba, prekinitev oddaje do 19 — od 19 do 19.30 Koncert kmečkega tria — od 19.30 do 19.50 Poročila v nemščini in slovenski, poročila nemškega vrhovnega poveljstva v Italijanski, napoved spored za naslednji dan — od 19.50 do 20 Maša medijer — od 20 do 20.30 Poročila v nemščini — od 20.30 do 21.15 Koncert Webrove in Wagnerjeve glasbe — od 21.15 do 22 Plesna glasba — od 22 do 22.15 Poročila v nemščini — konec oddaje.

Poizvedovanja

Najdena je bila listnca s osebo legitimacijo na ime Petrič Avgust in nekaj denarja. Dobi se v upravi »Slovenca«. V nedeljo, 19. septembra, sem pozabila v Tivoliju na klopi v Lattermanovem drevedu belo dekliško ročno torbico, v kateri so bili ključ, mašna knjižica in rožni venec. Pošten najditelj naj odda torbico v upravi »Slovenca«.

pomnil, zroč v sestro. »Oh, kako se človek naveliča tega prazniškega dolgočasja!«

Tina pa se rekla: »Nikdar se nisi še pritoževal nad dolgčasjem, pač pa si mnogokrat zatrdel, kako se na Otavskih spočijeh in oddahneš.«

»Kaj je potem to? Ali se staram, da postajam siten in godrnjav?«

Odprl je okno in vlažna zimska svežina je lila v sobo. Od Hudelove zidanice se je slišalo pijano, zateglo prepevanje in posamični vriski so se razlegali čez goste dobave.

Ko je tudi govorni dan zbežal v minulost in so južni vetrovi prepregli nebo s težkimi oblaki, iz katerih je pričel sipati sneg v velikih in gostih kosmih, je Janko odšel v Ljubljano, da spolni objubo.

Kovačevi so ga sprejeli nadvse priščno. Nobene očitajoče besede ni slišal zaradi dolgoletne odsotnosti in nihče ga ni vprašal, kaj neki ga je zadrževalo, da jih ni prej obiskal. Čutil je, da je dobrodošel in da so ga veseli kot dobrega in dragega znanca. Brez dvoma je vse to tako ukrenila Majda.

Janko je Borji stisnil roko in vzkliznil: »Zdaj vas tiša črešnjava veja na Otavskih ne bi več držala.«

Borja se je smehljaj in strmel v svojega nekdanjega inštruktorja.

Razstava nemških barvnih filmov v Lizboni

Pred nedavnimi je bila prirejena v Lizboni razstava nemških barvnih filmov. V zvezi s to razstavo je ravnatelj Ufe Karl Opitz imel na tiskovnem oddelku nemškega poslanstva predavanje pred zastopniki portugalske filmske industrije in pred zastopniki portugalskega propagandnega tajništva. Govoril je o razvoju nemškega barvnega filma in barvne fotografije po tako imenovanem Agfa-Color postopku. Na razstavi so vzbudile posebno pozornost zlasti barvne fotografije — pravi barvni odtisi na papirju. Časopisje poudarja, da pome-

nja nemški postopek zaradi svoje enostavnosti pravo revolucijo v tehniki barvnega filma. Razstavljene barvne fotografije so prve v Evropi izdelane kopije, ki so prenesene neposredno iz negativov na fotografski papir in zaslužijo posebno priznanje zlasti zaradi jasnih in čistih barv. Časopisje poudarja v zvezi s tem, da je popolnoma razumljivo, da portugalska javnost z radovednostjo prikaže že napovedane prve predstave jubilejne Ufinaga filma »Lažnivi Kljuckee«, ki je doslej najbolj uspešni barvni film nemške industrije.

Iz časov Riharda Levjersčnega

Scottov »Ivanhoe«, ta znameniti zgodovinski roman iz dobe angleškega kralja Riharda Levjersčnega, križarskega viteza ter pustolovskega vojske in junaka, je dotiskan ter bo izšel 1. t. m. Knjiga ne bo kakor strip, temveč resnično ilustrirana povest, kjer bo prišel do veljave tekst, 305 slik pa bo samo ponazarjalo prave scotovski tipe srednjeveških ljudi, plemičev, menihov, vojščakov in pastirjev, šidov in dvorskih uradnikov, kratkati: vsega občinstva tega tako razburljivega časa. Slike so močno delo neznanega umetnika, ki je pred naše oči s čopcem prikazal naprta dejanja »srednjeveškega časa s silajem viteških lizer in navad, notranjih bojev med domačimi Sasi in prišeljenimi Normanji, ki se prevzemajo vodstvo angleške države in se z Jomahni že stapijajo v en narod, ki nastane kmalu po tej dobi: Anglosaski. Roman spada med najlepše romane tega največjega romantičnega zgodovinskega pisatelja, ki je svoj čas imel neodoljiv vpliv na pisatelje zgodovinskih romanov v vsej Evropi, tudi pri nas, saj je po njegovem vzoru pisal Jurčič. Toda do »Ivanhoe« nismo imeli še nobenega njihovih romanov v prevodu. Tega smo dobili pred leti v prevodu Vladimirja Levstika, sedaj pa je nanovo prirejen in bogato ilustriran, tako da bo knjiga resnično lepo družinsko branje roman in podoba. Še nekaj dni traja prednaročba — do 5. oktobra t. l., kjer dobe naročniki »Slovenca« in »Domoljuba« popust. Po izidu bo povest dražja. Roman se naroča v vezi Ljudske tiskarne in pri akviziterjih. Naročila sprejema tudi uredništvo »Slovenca«.

Slovenski učitelj št. 7—9

Izšla je nova trojna številka »Slovenskega učitelja«, glasila katoliških vzgojiteljev in Slovaške družbe v Ljubljani. Dr. I. Garšaj opisuje sredstva, da bo naša vzgoja uspešna in sicer po navodilih papeške okrožnice »Divini illius Magistris«. To je glavni teoretični pedagoški članek. — Znamo šolnik nadaljuje članek o Slovaški v nedeljski šoli in sicer let Blate in Nečica v nedeljski šoli in sicer poglavje: Kako je počeval Slovaški pisanje v nedeljski šoli. — Prof. France Jesenovec daje nekaj navodil starejšim o problemu pouka slovenskine na gimnazijah, predvsem kako lahko oz. kako mora dom podpirati vzgojo domačega jezika in domače kulture. Članek

MALI OGLASI

TOVARNI AVTO 2-tonski, s šoferjem, želi zaposlitve prevajanja blaga katere koli vrste, event. tudi prodam avto. Naslov: Florjanska 42. (f)

KUPIM HISOČKI bi bila pripravna za vinoto ali pa z vinsklo kletjo. Naslov v upravi »Slov.« 6548.

Kupim prazne STEKLENICE vse vrste in dobro plačam. — B. Guštin, Vodnikov trg 2.

STARE URE žepne in zapesne, še dobro ohranjene, kupim, lanko, jezbec, urarski mojster, Miklošičeva cesta 12.

Prodajam nekaj SODOV od 30—50 litrov, primernih za kiselje, po zmerni ceni. — B. Guštin, Vodnikov trg 2.

VABILO

Politenjaki, dobrotniki, trpni, ubožci in pravilniki, ki vas mori negotova bodočnost; napišite svoje težave in pošljite dopis na upr. »Slovenca« pod »Modere«. Znanstvenik psiholog vam proti majhni odškodnini pove vaš prihodnji življenjski razvoj. Tajnost zadržana. (f)

ZENSKO KOLO

novi predam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6549.

VABILO

Politenjaki, bančniki, tovarnarji, umetniki in dame iz oddaljenih obitelj, če hočete zvedeti za svoj prihodnji življenjski razvoj, potem se obrnite s kratkim opisom svojih želja na znanstvenika psihologa. On vam za majhno nagrado ugotovni značaj ter iz tega poda izvid prihodnosti. Dopisne na upravo »Slov.« pod »Modere«, št. 6554. — Tajnost zadržana. (f)

Marija Hrovat

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 28. t. m. ob pol 4 pop. z Zal. iz kapele sv. Petra k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica bo darovana v torek, 28. t. m. ob 7 v župni cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, 27. sept. 1943.

Zaluioči: IVAN HROVAT, soprog in ostalo sorodstvo

»Martina Krpana« dobe!

Naročniki »Slovenca« knjižnice iz Dol. Logatec, Gor. Logatec, Hotederšice in Rovt dobe »Martina Krpana«, »Tri brate« in »Pell so jih mati moja« pri Daniel Bajc, Dolnji Logatec 14.

je pisan iz izkušnje šolnika. — Ravnatelj dr. Breznik nadaljuje svoj jezikosloven članek »Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe«, kjer svoja prejšnja dognanja še izpopolnjuje ter potrjuje, obenem pa v priložni odgovarja na pomeniko o tem vprašanju, ki je bila objavljena v Sloveni. E. B. nasenja vprašanje deklariranja v šoli. — Fakin Anton, ravnatelj meščanske šole govori o šolskem botaničnem izletu in šolski botanični klopi. Dr. Fr. Ambrožič prispeva didaktične in metodne pripombe k Poznačnikovemu veronku VI. — Viktor Svigelj govori o cerkvenem petju in ljudski šoli, dr. Fr. Mihelič pa o vajenstvu kot problemu. Na koncu sledi hroničniški poročilo ob koncu šolskega leta 1942-43 ter nekrolog staremu šolniku Antonu Maierju.

KINO KODELJEVO

telefon 41-64

Najlepši Straussovi valčki v najzabavnejšem filmu sezone

»DUNAJSKA KRI«

Willy Fritsch, Hans Moser, Theo Lingner. PREDSTAVE: delavnik ob 17. uri.

KINO MATICA

22-41

Najpriljubljenejša dunajska igralca Hans Moser in Paul Hörbiger v tipični valčkovski veseloligi. Komika, vesele popevke in ples

»VABIMO NA PLES«

PREDSTAVE dnevno ob 15 in 17. Ob nedeljab matineja ob 10.30.

KINO SLOGA

27-50

ZARAH LEANDER v usodi globoke in nerazumljive ženske duše v svojem najboljšem pesnem filmu

»VELIKA LJUBEZEN«

Izvirni nemški film s slovenskim napisil Arje iz raznih oper in romane. Velike plesne revije. — Sodelujejo: Viktor Staal, Paul Hörbiger.

PREDSTAVE ob 15 in 17.

V nedeljo pa še ob 10.30.

KINO UNION

22-21

Mlado, ljubko in samozavestno dekle izpremeni postaršnega, čemernega samca v simpatičnega starega očeta ter prizadeva s tem sorodstvu obilo groze in strahu...

»ODMEV MLADOSTI«

Emil Jannings, Maria Landrock, Viktor de Kowa. PREDSTAVE: ob 10.30, 13.30, 15.30 in ob 17.30 uri.

Za vedno nas je zapustila naša ljubljena mati, stara mati, sestra, teta in tašča, gospa

Frančiška Zorec

Blagopokoina leži na Zalah v kapelici sv. Frančiška. Pogreb bo v torek, 28. t. m. ob 5 popoldne izpred farne cerkve na Viču na ondotno pokopališče.

Ljubljana, 27. sept. 1943.

Zaluioče rodbine ZOREC — NADRAG in ostalo sorodstvo

50. »Kdo je?« je planil

kvišku grofici in razgrnil zastore, da je svetloba vdrila na grofovsko legišče in je zabllestela rogljasta krona na blazinah.

